

Smittspårning, smittsamma sjukdomar

Smittspårning är en viktig del i preventionsarbetet gällande smittsamma sjukdomar och görs både för att identifiera smittkälla och för att förhindra att ytterligare personer smittas. Smittspårning ska ske när en person misstänks ha, eller konstaterats ha en smittspårningspliktig sjukdom. I situationer där det är viktigt att i ett tidigt skede nå personer som kan ha smittats, kan smittskyddsåtgärder behöva vidtas även om sjukdomen inte är fastställd. **Samtliga allmänfarliga sjukdomar är smittspårningspliktiga.** Därtill är ett antal av de övriga anmälningspliktiga sjukdomarna också smittspårningspliktiga. Myndighetsutövning och tvång *kan dock enbart* användas vid allmänfarlig sjukdom.

Smittskyddslagen (2004:168), 3 kap. Utredning av sjukdomsfall, 4§

Om en behandlande läkare konstaterar eller misstänker att en undersökt patient har smittats av en allmänfarlig sjukdom eller en annan smittspårningspliktig sjukdom, skall läkaren eller annan hälso- och sjukvårdspersonal med särskild kompetens för uppgiften försöka få upplysningar från patienten om vem eller vad som kan ha överfört smittan och om andra personer som kan ha smittats. Den enskilde patienten är skyldig att lämna de upplysningar som han eller hon förmår lämna.

Om den som enligt första stycket ansvarar för smittspårning på grund av uppgifter från patienten misstänker att andra personer kan ha smittats skall han eller hon se till att dessa underrättas om att de kan ha smittats av sjukdomen och uppmanas att uppsöka läkare.

Skyldigheten att försöka få upplysning omfattar uppgifter om vem eller vad patienten kan ha fått smittan ifrån, samt vilka personer i hans eller hennes omgivning som i sin tur kan ha smittats. *Den enskilde patienten är skyldig, att så gott han eller hon förmår, medverka i smittspårningen.*

Ansvar för smittspårningen

- Den läkare som ställer diagnosen/ beställer provet är **behandlande läkare** och **primärt ansvarig för smittspårningen i det enskilda fallet.**
- Behandlande läkare kan delegera uppgiften att genomföra smittspårningen till annan hälso- och sjukvårdspersonal med särskild kompetens - vilket i praktiken innebär att personen ska ha gått en **smittspårarutbildning.**
- Den som ansvarar för smittspårningen är skyldig att se till att personer som index kan misstänkas ha smittat underrättas om sjukdomen och uppmanas söka läkare.

Smittspårarutbildning

- Smittskyddsläkaren ansvarar för att smittspårarutbildning erbjuds regelbundet, antingen i regionen alternativt i samarbete / inbjudan från annan region.

Smittspårningens genomförande

- På våra sjukdomssidor "[Smittsamma sjukdomar A-Ö](#)" samt i de så kallade "[Smittskyddsbladen](#)" finns råd om hur smittspårning kan bedrivas vid de olika smittspårningspliktiga sjukdomarna.

- Vid smittspårning avseende sexuellt överförd infektion (STI) ska smittspårning utföras med största möjliga respekt för den smittades och kontakternas integritet, [se smittspårningsrutin](#)
 - Kontakt kan tas av patienten (index) eller av smittspåraren.
 - Målsättningen med smittspårningen är att alla kontakter som index uppgivit ska provtas.
 - Smittspårningen är avslutad när alla kontakter har lämnat prov, eller de ärenden där kontakter som inte är provtagna tagits över av smittskyddsläkaren.

Dokumentation

- **I patientjournalen:**
 - Provresultat
 - Remittering för smittspårning till annan enhet/klinik
 - När smittspårningen är påbörjad och avslutad och vem som genomfört smittspårningen.
 - Om anmälan för övertagande av smittspårningsansvar är gjord till smittskyddsläkaren.
- Uppgifter som kan identifiera eventuell smittkälla eller exponerade får *inte* förekomma i indexpatientens journal.
- **I smittspårningshandlingen** dokumenteras alla åtgärder som avser smittspårningen:
 - Index (patientens) identitet, adress, telefonnummer.
 - Motsvarande uppgifter för varje person som kan ha överfört smittan till index eller som index kan ha överfört smittan till.
 - När och hur kontakt/er har underrättats.
 - Om ärendet har tagits över av smittskyddsläkaren.
 - Undersökningsresultat, i de fall det har betydelse för smittspårningsärendet.
- Smittspårningshandlingen ska förvaras på ett sätt som skyddar involverade personers integritet och gallras efter tre år (räknat från 1 jan kommande år, gäller vid klamydia, gonorré) eller bevaras (hiv, hepatit B och syfilis).

Remittering av smittspårning vid STI

- Alla fall av klamydia remitteras till [central smittspårning](#) på UM Knuffen/STD-mott USÖ.
- Alla fall av gonorré och syfilis remitteras för smittspårning (och utredning och behandling) till STD-mottagningen USÖ.

Överlåtande av smittspårningsansvar i särskilda fall

- Endast aktuellt vid **allmänfarlig sjukdom**.
- Den som har ansvar för smittspårningen kan i följande situationer finna att han eller hon inte kan fullgöra smittspårningen:
 - Index medverkar inte till smittspårning.
 - Kontakt som underrättats om exponering för smitta har inte låtit sig undersökas.
 - Kontakt går inte att nå eller säker identitet går inte att fastställa.
- Smittspåraren ska då anmäla detta till [smittskyddsläkaren](#)
- I denna anmälan ska följande uppgifter framgå: namn, personnummer och kontaktuppgifter till den person anmälan avser (särskilj på vilka uppgifter index har lämnat och vilka smittspåraren fått fram), samt grund till misstanke om att personen bär på en allmänfarlig sjukdom.